

Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών

**Οι θέσεις της Ένωσης Εισηγμένων Εταιρειών
στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Οικονομικών με τίτλο
«Εταιρική διακυβέρνηση ανωνύμων εταιρειών, σύγχρονη αγορά κεφαλαίου,
ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, μέτρα προς εφαρμογή του
Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131 και άλλες διατάξεις»**

Αθήνα, 2 Ιουλίου 2020

A. Γενικές παρατηρήσεις

Το Σχέδιο επιδιώκει να εισαγάγει ένα λεπτομερέστερο και αυστηρότερο (σε σχέση με το ισχύον του Ν. 3016/2002), πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης και σε γενικές γραμμές διαθέτει ορθή νομοτεχνική δομή και διάρθρωση. Θετικά θα πρέπει να αποτιμηθεί η παράλειψη στο Σχέδιο εκείνων των διατάξεων του Ν. 3016/2002 σχετικά με τις υποχρεώσεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου, οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα που επαρκώς ρυθμίζει πλέον ο Ν. 4548/2018 (πχ ουσιαστικές υποχρεώσεις των μελών ΔΣ σε σχέση με αποκάλυψη ιδίων συμφερόντων). Θετικά πρέπει να αξιολογηθεί και η πρόβλεψη πολιτικής καταλληλότητας σε επίπεδο ΔΣ με την διαγραφή της υποχρέωσης έγκρισης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η αναβάθμιση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθώς και οι τροποποιήσεις που επήλθαν σε σχέση με το αρχικώς αναρτηθέν προς δημόσια διαβούλευση νομοσχέδιο (κυρίως η διαγραφή της υποχρεωτικής δήλωσης συνέχειας επιχειρηματικής λειτουργίας).

Επί της πολιτικής επιλογής για ρύθμιση των θεμάτων εταιρικής διακυβέρνησης μέσω τυπικού νόμου, η ΕΝ.ΕΙΣ.ΕΤ. έχει ήδη εκφράσει δημοσίως στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης τις θέσεις της. Επιγραμματικά επισημαίνει ότι:

- Τα ζητήματα που εντάσσονται στην θεματική της εταιρικής διακυβέρνησης θα πρέπει να ρυθμίζονται με μη αναγκαστικού δικαίου διατάξεις, όπου χωρεί δυνατότητα αποκλίσεων. Αυτή είναι εξάλλου και η επιλογή πολιτικής της ενωσιακής νομοθεσίας, η οποία περιορίζεται στην κατ' αναγκαστικού δικαίου παρουσίαση του κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει η εταιρεία. Η επιλογή αυτή αντανακλάται επίσης και στις νομοθεσίες των περισσότερων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Δεν είναι όλες οι εισηγμένες εταιρείες ίδιες και η ενιαία νομοθετική προσέγγιση ανόμοιων καταστάσεων προκαλεί μη επιτρεπτό διοικητικό βάρος και έχει σημαντικές αρνητικές εξωτερικότητες.
- Οι ακόλουθες βασικές αρχές: 1. της πρόβλεψης δυνατότητας αποκλίσεων κατόπιν εξηγήσεων (“comply or explain”) και 2. της πρόβλεψης ευελιξίας και παραμετροποίησης των ρυθμίσεων με βάση την αρχή της αναλογικότητας, αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης παγκοσμίως, όπως προκύπτει και από την τελευταία έκθεση του ΟΟΣΑ (OECD corporate governance factbook 2019), όπου αναλύεται ότι η συντριπτική

Βασιλίσσης Σοφίας 82, 11528, Αθήνα

Τηλ.: 210-3641742 / Email: info@eneiset.gr / Website: www.eneiset.gr

Μέλος της EuropeanIssuers

πλειοψηφία των χωρών στηρίζονται σε «ήπιο δίκαιο» (soft law), ενώ μόλις το 11% των χωρών στηρίζονται σε ένα συνδυασμό αναγκαστικού και ήπιου δικαίου. Μόνο 3 χώρες ρυθμίζουν τα θέματα αυτά με αναγκαστικού δικαίου διατάξεις και αυτές είναι η Ινδία, η Κίνα και οι ΗΠΑ, καμία εκ των οποίων δεν ανήκει στους άμεσους ανταγωνιστές μας. Επίσης, με βάση την ίδια έκθεση, στη μεγάλη πλειονότητα των χωρών προβλέπονται αποκλίσεις για λόγους ευελιξίας και αναλογικότητας στις ρυθμίσεις που εισάγονται, κυρίως δε στους κανόνες σύνθεσης του διοικητικού συμβουλίου και τη λειτουργία επιτροπών, οι οποίοι στο προτεινόμενο νομοσχέδιο εμφανίζονται ως ανελαστικοί. Μάλιστα, ο ίδιος ο ΟΟΣΑ ρητώς επισημαίνει ότι: *“The G20/OECD Principles therefore state that policy makers have a responsibility to put in place a framework that is flexible enough to meet the needs of corporations that are operating in widely different circumstances, facilitating their development of new opportunities and the most efficient deployment of resources”*.

Β. Ειδικές παρατηρήσεις

Άρθρο 1. Θα πρέπει οι εταιρείες που δεν έχουν εισαγάγει σε ρυθμισμένη αγορά μετοχικού τίτλους αλλά μόνο κοινές ομολογίες (όχι μετατρέψιμες) να εξομοιωθούν με τις εταιρείες οι τίτλοι των οποίων διαπραγματεύονται σε Πολυμερείς Μηχανισμούς Διαπραγματεύσεως (ΠΜΔ). Η επιπλέον τήρηση υποχρεώσεων για εταιρείες που έχουν εισαγάγει κοινές ομολογίες συνιστά επιπλέον επιβάρυνση και είναι αποτρεπτική για την εισαγωγή ομολογιών. Η θέση των ομολογιούχων δανειστών δεν εξισώνεται με αυτή των μετόχων, και κατά κανόνα σε όλες τις έννομες τάξεις προστατεύονται δια των όρων του ομολογιακού δανείου. Η ρυθμιζόμενη αγορά μπορεί να προβλέπει ειδικότερες υποχρεώσεις στο πλαίσιο των κανόνων εισαγωγής τους.

Άρθρο 2 περ. 4 / Ορισμός μη εκτελεστικού μέλους. Θα πρέπει να απαλειφθεί η φράση «... και έχουν επιφορτισθεί με τον ρόλο της συστηματικής επίβλεψης και παρακολούθησης της λήψης αποφάσεων από τη διοίκηση». Σκοπός της συμμετοχής μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών είναι η διεύρυνση των διαφορετικών φωνών και απόψεων στο Διοικητικό Συμβούλιο, ώστε να λαμβάνονται πιο αντικειμενικές αποφάσεις = ποικιλομορφία (“diversity”). Η απόδοση ρόλου εφόπτη στα μη εκτελεστικά μέλη προσαυξάνει την ευθύνη τους. Το ρόλο εποπτείας της διοίκησης της εταιρείας έχει συλλογικά το ΔΣ. Επιπλέον θεωρούμε ότι προσαυξάνεται με τη ρύθμιση αυτή η ευθύνη των μη εκτελεστικών μελών επιπλέον των εκτελεστικών, λόγω της απαλοιφής στον ειδικότερο παρόντα Νόμο της αναφοράς στην εύλογη επιχειρηματική απόφαση. Εάν παραμείνει, θα πρέπει ρητώς να προβλεφθεί επιφύλαξη για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων περί ευθύνης του ΔΣ του Ν.4548/2018.

Άρθρο 3 παρ 4 και 5. Οι εν λόγω διατάξεις προκαλούν δυσεπίλυτα ερμηνευτικά προβλήματα εισάγοντας μη ασφαλείς έννοιες. Δεν είναι αντιληπτή η έννοια της δικαστικής απόφασης που αναγνωρίζει υπαιτιότητα: είναι μόνο αστική; Μπορεί να είναι ποινικής ή διοικητικής φύσεως; Θα πρέπει η αναγνώριση υπαιτιότητας να είναι αντικείμενο του διατακτικού ή και της αιτιολόγησης της απόφασης ή αρκεί και η παρεμπίπτουσα κρίση του δικαστηρίου. Επίσης δεν γίνεται αντιληπτή η σκοπιμότητα της ρύθμισης, όπως είναι γραμμένη. Δηλαδή, αν η απόφαση έχει εκδοθεί 2 χρόνια νωρίτερα, δεν συνιστά εμπόδιο εκλογής; Αν παρέλθει ένας χρόνος από την έκδοση της απόφασης, αίρεται το εμπόδιο εκλογής; Επίσης, εισάγει μια επιπλέον κύρωση για μια απόφαση που παράγει δεδικασμένο μεταξύ απλά των μερών, χωρίς το πρόσωπο αυτό να

έχει τη δυνατότητα να ασκήσει όποιο δικαίωμα άμυνας κατά αυτού του κωλύματος. Ορθότερο θα ήταν το ζήτημα αυτό στην παρούσα φάση να συνιστά τμήμα της πολιτικής καταλληλότητας κάθε εταιρείας και να εξετασθεί η υιοθέτηση ενός συνεκτικού πλαισίου για όλες τις εισηγμένες και μη ΑΕ ως προς τις προϋποθέσεις αποκλεισμού προσώπων από τη δυνατότητα να εκλέγονται μέλη ΔΣ στο πνεύμα των διατάξεων άλλων εννόμων τάξεων και με όλα τα εχέγγυα συνταγματικής προστασίας των αποκλειόμενων προσώπων (δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης – δικαίωμα έφεσης κτλ).

Κεφάλαιο Γ. Προτείνουμε να εξαιρεθούν οι εταιρείες μικρής και μεσαίας κεφαλαιοποίησης από την ανάγκη σύστασης των επιτροπών αυτών, εφόσον για τα θέματα αυτά οι αποφάσεις του ΔΣ ή της ΓΣ κατά περίπτωση λαμβάνονται κατόπιν αυτοτελούς έκθεσης των ανεξαρτήτων μελών του ΔΣ. Με τον τρόπο αυτό εισάγονται απαραίτητες αποκλίσεις βάσει μεγέθους και επιτυγχάνεται το ίδιο αποτέλεσμα, αφού αυτά απαρτίζουν κατά πλειοψηφίας τις εν λόγω επιτροπές.

Άρθρο 18. Προτείνουμε η ενημέρωση για λόγους οικονομίας της διαδικασίας να γίνεται τουλάχιστον 10 ημέρες νωρίτερα. Πχ αν μέτοχος του 5% ζητήσει τη σύγκληση Γενικής Συνέλευσης (ΓΣ) με θέμα εκλογή νέου ΔΣ ή απαιτείται εκτάκτως η πρόσκληση της ΓΣ για το εν λόγω θέμα, ή παραιτηθούν μέλη ΔΣ, δεν είναι δυνατή η αυθημερόν συμμόρφωση με τις εν λόγω υποχρεώσεις ενημέρωσης.

Άρθρο 23. Το παρόν άρθρο πρέπει να απαλειφθεί. Τι σημαίνει απόφαση της ΓΣ που υπάγεται στις διατάξεις των άρθρων 1 έως 24 (;). Η διάταξη εισάγει ατυχή απόκλιση από βασικούς κανόνες εταιρικού δικαίου περ της διάκρισης αρμοδιοτήτων ΔΣ και ΓΣ. Επιπλέον, δεν προστατεύει τους μετόχους της μειοψηφίας, αντίθετα με τις προθέσεις της, καθόσον το ΔΣ έχει συγκεκριμένη ευθύνη, ενώ αν ληφθεί απόφαση της ΓΣ ο μέτοχος δεν έχει ευθύνη για την απόφαση που παίρνει παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Έτσι στην πραγματικότητα σε εταιρείες με μεγάλη συγκέντρωση μετοχών, στο βασικό μέτοχο ο νόμος «ευλογεί» τις όποιες συναλλαγές ιδίων συμφερόντων, τις οποίες μπορεί να εμποδίσει καθιστώντας αρμόδιο όργανο τη ΓΣ στην οποία έχει αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία ο βασικός μέτοχος, και απαλλάσσοντας το ΔΣ από την ευθύνη για τη συναλλαγή. Επίσης προκαλούνται και πλείστα προβλήματα ερμηνείας: Τι σημαίνει διάθεση; Μπορεί το ΔΣ χωρίς απόφαση της ΓΣ να επιβαρύνει με εξασφαλίσεις τα περυσιακά στοιχεία της εταιρείας για λήψη δανείου; Τι επιδιώκει η διάταξη με την αναφορά σε μία ή περισσότερες συναλλαγές; Πώς θα γνωρίζει η εταιρεία αν θα υπάρξουν νεότερες συναλλαγές που αθροιστικά θα οδηγήσουν σε διάθεση άνω του 50%; Στην περίπτωση διαδοχικών συναλλαγών, ποια συναλλαγή εγκρίνεται από τη ΓΣ; Η τελευταία; Έστω και αν είναι πολύ μικρή; Όλες; Πώς; Αναδρομικά; Και αν δεν εγκριθούν;

Μεταβατικές διατάξεις. Η παράγραφος 3 του άρθρου 85 θα πρέπει να μεταφερθεί στο άρθρο 86, άλλως θα υπάρχει κενό ρύθμισης, καθώς θα καταργηθεί άμεσα ο Ν. 3016/2002 και οι νέες διατάξεις θα ισχύουν 12 μήνες μετά. Οι αναφορές στα άρθρα 2, 3, και 4 στην εν λόγω παράγραφο μάλλον είναι λανθασμένες. Ζήτημα τίθεται ως προς τη σύνθεση του ΔΣ, την πολιτική καταλληλότητας και τα χαρακτηριστικά ανεξαρτησίας των υφιστάμενων μελών ΔΣ. Κατά συνέπεια, νομίζουμε ότι πρέπει να γίνεται αναφορά στα άρθρα 3, 5 και 9 (το τελευταίο αποκλειστικά για τα υφιστάμενα ανεξάρτητα μέλη).